

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного
факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 29 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 29 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

« 29 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма – «Початкова освіта»

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	24	24	3	8	31	90	3
Заочна	2	3	8	4	-	-	78	90	3

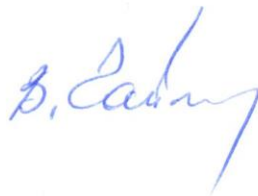
Тернопіль – 2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26 серпня 2024 р.)

Робочу програму склала доктор філософії з початкової освіти, викладач кафедри освітології і педагогіки Андріана ШИШАК.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 26.08 2025 р.).

**В.о. завідувача кафедри,
д.пед.н., проф.**

Володимир ЧАЙКА

**Гарант освітньої програми,
д-р філософії з початкової освіти,
викладач кафедри освітології і педагогіки**

Андріана ШИШАК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи природознавства»**

1. Опис програми

Дисципліна – «Основи природознавства»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Статус дисципліни – Нормативна, циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 2	Спеціальність: 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма: «Початкова освіта»	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна – 2 Семестр: Денна – 3 Заочна – 3
Кількість змістових модулів – 5	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 24 год Заочна – 8 год Практичні заняття: Денна – 24 год Заочна – 4 год
Загальна кількість годин – 90 год		Самостійна робота: Денна – 31 год, Заочна – 78 год Індивідуальна робота - 3 год Тренінг – 8 год
Тижневих годин : – 8 год, <i>з них аудиторних – 4 год</i>		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни.

Курс «Основи природознавства» спрямований на підготовку здобувачів вищої освіти до свідомого оволодіння базовими компетенціями у сфері природознавства, розвиток критичного, аналітичного та креативного мислення, виховання професійно значущих якостей, наукової та педагогічної культури, а також здатності до рефлексії. Особлива увага приділяється формуванню готовності майбутнього вчителя початкових класів до організації освітнього процесу, проведення дослідницьких і природоохоронних заходів, використання результатів досліджень для оптимізації навчання та впровадження інноваційних підходів у викладанні курсу «Я досліджую світ».

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є забезпечення здобувачів вищої освіти необхідним обсягом теоретичних знань про об'єкти і явища природи та практичних умінь, які дозволяють ефективно викладати курс «Я досліджую світ» у початкових класах, формувати у дітей дослідницькі компетентності та екологічну свідомість, а також розвивати навички раціонального природокористування та охорони довкілля.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «**Основи природознавства**» здобувачі освіти повинні:

- мати цілісне уявлення про основні об'єкти і явища природи, процеси, що відбуваються в географічній оболонці Землі, а також про різноманітність рослин і тварин, їх значення у біосфері та взаємозв'язки з навколишнім середовищем;
- розкривати основні поняття екології та природоохоронної діяльності, демонструвати розуміння принципів раціонального природокористування;
- опанувати методи організації навчально-дослідної роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, використовувати експерименти, спостереження та інші практичні прийоми;
- вміти планувати та здійснювати практичні дослідження, інтегрувати їх результати в освітній процес, формуючи у дітей молодшого шкільного віку навички дослідницької діяльності;
- дотримуватися принципів безпеки та екологічної відповідальності під час проведення природничих досліджень;
- формувати навички оформлення та презентації результатів досліджень, вміти представляти висновки та рекомендації щодо природоохоронної діяльності;
- постійно розвивати власну педагогічну творчість, аналітичне та дослідницьке мислення, готовність впроваджувати інноваційні підходи у викладанні природознавства.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «**Основи природознавства**» спирається на знання з курсів «Загальна педагогіка», «Анатомія і фізіологія дітей з основами валеології та педіатрії», «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Фізичне виховання» та інші. Здобувачі вищої освіти оволодівають новими компетентностями на основі знань про закономірності навчання, вікові та психологічні особливості дітей, основи педагогічної діяльності та освітньої практики. Ці передумови забезпечують логічну послідовність навчання і готують майбутніх вчителів початкових класів до ефективного викладання курсу «Я досліджую світ», формування у дітей дослідницьких компетентностей, природничої та екологічної культури, а також розвитку критичного та креативного мислення. Засвоєння основ природознавства дозволяє учителю пояснювати дітям закономірності явищ природи, розвивати їхні спостережливість та цікавість до навколишнього світу, інтегрувати практичні досліди і експерименти в освітній процес, впроваджувати елементи природоохоронної діяльності відповідно до сучасних нормативних документів.

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Процес вивчення дисципліни «*Основи природознавства*» спрямований на формування елементів таких компетентностей:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну

та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-14. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК-15. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК-16. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

2.5. Результати навчання.

До результатів вивчення дисципліни *«Основи природознавства»* належать такі:

ПР-1. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-02. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-05. Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної

діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-13. Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-19. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР-20. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР-21. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів педагогічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

3. Програма дисципліни «Основи природознавства»

Змістовий модуль I. Землезнавство і краєзнавство. Ботаніка з основами екології

Тема 1. Земля та Всесвіт

Структура Всесвіту, місце Сонячної системи і Землі в ній. Сонце та Місяць: вплив на природні процеси. Форма та розміри Землі, їх географічне значення. Обертання та рух Землі навколо Сонця: наслідки для дня, ночі та пір року. Поняття часу: місцевий, поясний, декретний. Лінія переміни дат. Використання астрономічних знань у навчанні молодших школярів. Календар і сезонні явища.

Тема 2. План і карта

Поняття географічного плану та карти. Відмінності та подібності плану й карти. Масштаб: види та застосування. Градусна сітка і азимут. Картографічні проекції та типи карт. Умовні позначення на плані та фізико-географічних картах. Використання карт у роботі з учнями.

Тема 3. Літосфера та рельєф

Внутрішня будова Землі. Основні рельєфоутворюючі процеси. Тектонічні рухи та їх наслідки. Вивітрювання і зміни поверхні Землі. Мінерали та гірські породи. Форми рельєфу земної поверхні. Застосування знань про літосферу на уроках природознавства.

Тема 4. Гідросфера та атмосфера

Вода: фізичні та хімічні властивості. Колообіг води у природі. Світовий океан, моря, затоки, річки. Атмосфера: склад, будова, сонячна радіація. Хмари, опади та типи вітрів. Погода та клімат, спостереження і передбачення. Значення гідросфери та атмосфери для життя.

Тема 5. Рослинний світ і екологія

Типова рослинна клітина, органели та функції. Вегетативні органи: корінь, стебло, листок, пагін. Квітка, запилення, насінина, плоди. Нижчі рослини: водорості, гриби, лишайники. Вищі спорові рослини: мохи, плауни, хвощі, папороті. Насінневі рослини: голонасінні, покритонасінні.

Змістовий модуль II. Основи зоології

Тема 6. Одноклітинні та прості багатоклітинні тварини

Загальна характеристика найпростіших. Життєдіяльність амеби, інфузорії, евглени. Значення найпростіших у природі та житті людини. Кнідарії: будова, клітини, чергування поколінь. Взаємозв'язок найпростіших і природи. Використання знань у навчанні молодших школярів.

Тема 7. Черви та молюски

Тип Плоскі черви: будова та цикл розвитку. Тип Круглі черви: паразити та екологічна роль. Тип Кільчасті черви: значення для ґрунту та екосистем. Молюски: характеристика, різноманітність, роль у природі. Використання знань про тварин у навчальних дослідах.

Тема 8. Членистоногі та їх класи

Ракоподібні: будова, розмноження, роль у природі. Павукоподібні: особливості, значення. Комахи: будова, суспільні види, шкідники та корисні комахи. Екологічна та господарська значущість членистоногих. Практичні спостереження для дітей молодшого шкільного віку.

Тема 9. Хордові: риби, земноводні та рептилії

Надклас Риби: будова, біологія, екологічні групи. Земноводні: розмноження, життєві цикли. Плазуни: будова, розвиток, охорона видів. Використання знань про хордових у навчанні молодших школярів. Практичні заняття та експерименти.

Тема 10. Птахи та ссавці

Птахи: будова, політ, міграції, екологічні групи. Ссавці: еволюція, класи, основні ряди. Значення тварин для людини та природи. Охорона рідкісних видів тварин. Інтеграція знань про тварин у курс «Я досліджую світ».

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Основи природознавства»

Тематика залікового кредиту	Кількість годин						ІРС	Тренінг	Контр. заходи
	Лекції		Практичні Заняття		Самостійна робота				
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна			
Змістовий модуль I. Землезнавство і краєзнавство. Ботаніка з основами екології									
Тема 1. Земля та Всесвіт	2		2		2	6			Поточне опитування
Тема 2. План і карта	2	2	2		4	8			Поточне опитування
Тема 3. Літосфера та рельєф	4		4	2	2	8	1	4	Поточне опитування
Тема 4. Гідросфера та атмосфера	2		2		4	8			Поточне опитування
Тема 5. Рослинний світ і екологія	2	2	2		4	8			Поточне опитування
<i>Всього за I ЗМ</i>	12	4	12	2	16	38	1	4	
Змістовий модуль II. Основи зоології									
Тема 6. Одноклітинні та прості багатоклітинні тварини	2	2	2	2	2	8	3	4	Поточне опитування

Тема 7. Черви та молюски	2		2		4	8			Поточне опитування
Тема 8. Членистоногі та їх класи	4		4		4	8			Поточне опитування
Тема 9. Хордові: риби, земноводні та рептилії	2	2	2		3	8			Поточне опитування
Тема 10. Птахи та ссавці	2		2		2	8			Поточне опитування
<i>Всього за II ЗМ</i>	12	4	12	2	15	40	2	4	
<i>Всього</i>	24	8	24	4	31	78	3	8	

5. Тематика практичних занять

Мета практичних занять:

- поглибити знання здобувачів вищої освіти про природні явища, об'єкти та процеси у землезнавстві, ботаніці та зоології, інтегруючи їх у курс «Я досліджую світ»;
- формувати вміння застосовувати природознавчі знання під час досліджень, спостережень і експериментів з дітьми молодшого шкільного віку;
- розвивати здатність до самостійного планування та представлення результатів навчально-дослідних робіт;
- удосконалювати навички підготовки навчальних матеріалів і організації практичних занять;
- сприяти формуванню природоохоронної культури, критичного та творчого мислення і готовності інтегрувати знання про природу в освітній процес.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Землезнавство і краєзнавство. Ботаніка з основами екології

Практичне заняття 1 до теми 1. Земля та Всесвіт

Тема: Структура Всесвіту, Сонячна система і Земля, вплив Сонця та Місяця на природні процеси

Мета: поглибити знання про будову Всесвіту, рухи Землі і їх наслідки, підготувати до використання астрономічних знань у навчанні молодших школярів.

Питання для обговорення:

1. Склад і структура Всесвіту.
2. Місце Землі у Сонячній системі.
3. Вплив Сонця і Місяця на природні процеси.
4. Наслідки обертання і руху Землі (день, ніч, пори року).
5. Поняття часу та календар.

Практичне завдання: скласти схему «Рухи Землі та їх вплив на природні явища», підготувати коротку розповідь про це для молодших школярів.

Практичне заняття 2 до теми 2. План і карта

Тема: Використання карт і планів у навчанні дітей

Мета: Навчити визначати типи карт і планів, використовувати їх для пояснення географічних понять учням.

Питання для обговорення:

1. Поняття плану та карти, їх відмінності та подібності.
2. Масштаб і його види.
3. Градусна сітка та азимут.
4. Картографічні проекції та типи карт.

5. Умовні позначення на картах.

Практичне завдання: створити карту місцевості з умовними позначеннями та масштабом; підготувати розповідь для її презентації.

Практичне заняття 3 до теми 3. Літосфера та рельєф

Тема: Внутрішня будова Землі та рельєфоутворюючі процеси

Мета: ознайомити з процесами формування рельєфу та гірськими породами, навчити пояснювати це учням.

Питання для обговорення:

1. Внутрішня будова Землі.
2. Основні рельєфоутворюючі процеси.
3. Тектонічні рухи та їх наслідки.
4. Вивітрювання та зовнішні процеси.
5. Мінерали та гірські породи.

Практичне завдання: підготувати модель рельєфу із демонстрацією впливу тектонічних рухів.

Практичне заняття 4 до теми 3. Літосфера та рельєф

Тема: Форми рельєфу та їх використання у навчанні

Мета: формувати навички пояснення різних форм рельєфу учням початкових класів.

Питання для обговорення:

1. Форми рельєфу: гори, долини, плато, рівнини.
2. Вплив рельєфу на клімат і господарську діяльність.
3. Пояснення поняття рельєфу дітям.
4. Використання макетів і моделей на уроках.
5. Інтеграція знань про літосферу у проєктну діяльність.

Практичне завдання: створити макет місцевості з рельєфом і пояснити його особливості однокласникам.

Практичне заняття 5 до теми 4. Гідросфера та атмосфера

Тема: Вода, повітря та їх значення для життя

Мета: поглибити знання про властивості води та атмосферу, навчити організовувати спостереження за погодою та водними об'єктами.

Питання для обговорення:

1. Фізичні та хімічні властивості води.
2. Колообіг води у природі.
3. Світовий океан, моря, річки.
4. Атмосфера: склад, будова, хмари, опади, вітер.
5. Погода і клімат.

Практичне завдання: провести спостереження за погодою або станом місцевого водоймища та підготувати короткий звіт.

Практичне заняття 6 до теми 5. Рослинний світ і екологія

Тема: Будова рослин та природоохоронна діяльність

Мета: формувати знання про будову рослин, навчити проводити прості екологічні спостереження та дослідження з дітьми.

Питання для обговорення:

1. Рослинна клітина і її органели.
2. Вегетативні органи: корінь, стебло, листок.
3. Квітка, насінина, плоди.
4. Нижчі та вищі рослини.
5. Рослинні угруповання, фітоценози та охорона природи.

Практичне завдання: провести спостереження за ростом рослини, скласти короткий звіт і

запропонувати заходи з охорони рослин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Основи зоології

Практичне заняття 7 до теми 6. Одноклітинні та прості багатоклітинні тварини

Тема: Найпростіші та кнідарії у природі та навчання дітей

Мета: ознайомити зі структурою і життєдіяльністю найпростіших, навчити пояснювати це молодшим школярам.

Питання для обговорення:

1. Характеристика найпростіших (амеби, евглени, інфузорії).
2. Життєві цикли і значення у природі.
3. Тип Кнідарії: будова та клітини.
4. Чергування поколінь.
5. Використання знань у навчальних дослідах.

Практичне завдання: підготувати презентацію демонстрації життєдіяльності амеби чи інфузорії для молодших школярів.

Практичне заняття 8 до теми 7. Черви та молюски

Тема: Багатоклітинні тварини та їх екологічна роль

Мета: навчити визначати типи червів і молюсків, пояснювати їх значення у природі та житті людини.

Питання для обговорення:

1. Плоскі черви: будова та цикл розвитку.
2. Круглі черви: паразити і екологічна роль.
3. Кільчасті черви: роль у ґрунтоутворенні.
4. Молюски: характеристика та значення.
5. Використання знань для навчальних дослідів.

Практичне завдання: змодельувати та презентувати життєвий цикл червів або молюсків.

Практичне заняття 9 до теми 8. Членистоногі

Тема: Ракоподібні та павукоподібні

Мета: ознайомити зі структурою та екологічною роллю класів Ракоподібні та Павукоподібні, навчити організовувати спостереження за ними.

Питання для обговорення:

1. Ракоподібні: будова, розмноження, роль у природі.
2. Павукоподібні: особливості та значення.
3. Використання макетів і моделей.
4. Організація практичних спостережень за ракоподібними та членистоногими.
5. Застосування знань про ракоподібні та членистоногі у проєктах.

Практичне завдання: провести спостереження за ракоподібними або членистоногими і підготувати звіт.

Практичне заняття 10 до теми 8. Членистоногі

Тема: Комахи та їх значення

Мета: формувати знання про будову, види та роль комах, навчити проводити практичні спостереження.

Питання для обговорення:

1. Комахи: будова та суспільні види.
2. Шкідники та методи боротьби з ними.
3. Корисні та одомашнені комахи.
4. Використання знань у навчальних експериментах.
5. Сезонні зміни у житті комах.

Практичне завдання: організувати мінідослід “Життєдіяльність комах у природі” і скласти

короткий звіт.

Практичне заняття 11 до теми 9. Хордові: риби, земноводні та рептилії

Тема: Будова, розвиток та охорона хордових тварин

Мета: поглибити знання про хордових та навчити пояснювати їх значення у природі дітям.

Питання для обговорення:

1. Риби: будова, біологія, екологічні групи.
2. Земноводні: життєві цикли, розмноження.
3. Плазуни: будова та розвиток.
4. Практичні заняття та експерименти.
5. Охорона видів хордових.

Практичне завдання: підготувати цікаві факти для дітей про якусь із хордових тварин.

Практичне заняття 12 до теми 10. Птахи та ссавці

Тема: Будова, життєдіяльність та значення птахів і ссавців

Мета: формувати знання про птахів та ссавців, навчити пояснювати їхню екологічну роль учням початкових класів та інтегрувати знання у курс «Я досліджую світ».

Питання для обговорення:

1. Птахи: будова, політ, міграції, екологічні групи.
2. Ссавці: еволюція, класи, основні ряди.
3. Значення тварин для людини та природи.
4. Охорона рідкісних видів тварин.
5. Інтеграція знань про тварин у навчальні проєкти та спостереження.

Практичне завдання: підготувати невелику презентацію або плакат «Птахи і ссавці нашої місцевості», описати їхню будову, особливості життя та значення для екосистеми.

6. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в позааудиторний час без безпосередньої участі викладача. Її зміст і обсяг визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та навчальним планом у межах встановленої кількості годин, а також методичними рекомендаціями викладача.

Матеріалом для самостійного опрацювання є: конспекти лекцій, підручники, навчальні та методичні посібники, монографії, періодичні видання та електронні ресурси. Здобувачі засвоюють теоретичні й практичні знання, а також виконують підсумковий контроль знань, узгоджений із темами аудиторних занять.

Для дисципліни «Основи природознавства» самостійна робота передбачає виконання 10 мініпроєктів, які відповідають темам курсу та спрямовані на розвиток дослідницьких компетентностей, уміння аналізувати природні явища, інтегрувати знання в освітній процес початкової школи.

Загальні вимоги до виконання мініпроєктів:

– відповідність темі, меті та очікуваним результатам (мініпроєкт повинен мати чітко визначену тему, сформульовану мету та конкретний результат; зміст повинен демонструвати розуміння природничих понять, закономірностей, процесів);

– структурованість і зрозумілість змісту (мініпроєкт має містити логічну послідовність дій або етапів виконання; зміст повинен бути зрозумілим та давати змогу цілісно усвідомлювати зміст підбраного матеріалу);

– наявність матеріалів та наочності (до мініпроєкту додаються або описуються необхідні навчальні та дидактичні матеріали: таблиці, схеми, моделі, інфографіки, цифрові інструменти; візуалізація повинна сприяти глибшому розумінню природничого матеріалу);

– практична доцільність і реалістичність (ідеї мініпроєктів повинні відповідати можливостям початкової школи та віковим особливостям учнів; матеріали мають бути методично виправданими та застосовними у реальному освітньому процесі);

– креативність і результативність (мініпроект має відобразити творчий підхід здобувача вищої освіти та вміння застосовувати інноваційні рішення у навчанні; обов'язковим є створення конкретного продукту: постера, моделі, схеми, презентації чи іншого наочного матеріалу, який демонструє досягнення навчальних результатів і професійну спрямованість майбутнього вчителя).

Зміст мініпроектів:

Тема 1. Земля та Всесвіт

Мініпроект: «Моя Сонячна система»

Мета: ознайомитися із структурою Всесвіту, рухом Землі та впливом астрономічних явищ на життя планети.

Інструкція:

1. Створи модель Сонячної системи (паперова, цифрова або 3D) із позначенням Землі, Сонця, Місяця.
2. Вкажи наслідки обертання Землі навколо своєї осі та руху навколо Сонця (день, ніч, пори року).
3. Додай короткий опис: як ці явища можна пояснити дітям молодшого шкільного віку.

Матеріали: PowerPoint, Canva, папір, пластилін.

Практичність: допомагає студентам навчитися адаптувати наукові знання для дітей.

Результат: постер або модель «Моя Сонячна система».

Тема 2. План і карта

Мініпроект: «Мій перший географічний план»

Мета: сформувані навички роботи з планами та картами, пояснювати їх учням.

Інструкція:

1. Обери місцевість (школа, парк, район) та намалюй її план.
2. Познач основні об'єкти, використовуючи умовні знаки.
3. Додай масштаб, азимут та короткий опис, як учні можуть користуватися планом.

Матеріали: аркуш А3, маркери, Canva або PowerPoint.

Практичність: допомагає освоїти картографічну грамотність для початкової школи.

Результат: план із позначенням об'єктів і масштабу.

Тема 3. Літосфера та рельєф

Мініпроект: «Форми рельєфу навколо мене»

Мета: навчити розпізнавати форми рельєфу та пояснювати їх дітям.

Інструкція:

1. Обери місцевість і досліди її рельєф (узбережжя, пагорби, долини).
2. Створи схему рельєфу (малюнок, колаж або цифрова карта).
3. Поясни, як утворилися ці форми і їх значення для природи.

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір, маркери.

Практичність: формує навички спостереження й адаптації знань для дітей.

Результат: візуальна схема «Форми рельєфу навколо мене».

Тема 4. Гідросфера та атмосфера

Мініпроект: «Цикл води у природі для дітей»

Мета: пояснити значення води та атмосферних явищ у навчанні молодших школярів.

Інструкція:

1. Створи схему колообігу води (малюнок, інфографіка).
2. Поясни, як формуються хмари, опади та вітер.
3. Додай коротку вправу або питання для учнів, щоб вони зрозуміли цикл води.

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір, маркери.

Практичність: допомагає формувати навички подачі складної інформації доступною мовою.

Результат: інфографіка «Цикл води у природі для дітей».

Тема 5. Рослинний світ і екологія

Мініпроект: «Мій ботанічний мінісад»

Мета: навчити пояснювати будову рослин і значення фітоценозів для природи.

Інструкція:

1. Обери 3–5 видів рослин (можна кімнатні або на подвір'ї).
2. Створи міні-проект із фотографіями, схемами органів рослини та поясненням їх функцій.
3. Додай поради, як розповісти дітям про охорону рослин і екологію.

Матеріали: Canva, PowerPoint, аркуш А3, маркери.

Практичність: інтегрує знання про ботаніку та екологічну освіту для дітей.

Результат: постер або презентація «Мій ботанічний міні-сад».

Тема 6. Одноклітинні та прості багатоклітинні тварини

Мініпроект: «Світ мікроорганізмів»

Мета: навчити пояснювати будову та роль найпростіших у природі та житті людини.

Інструкція:

1. Обери 2–3 види найпростіших (амеби, інфузорії, евглени).
2. Створи інфографіку з їхніми характеристиками, середовищем існування та значенням.
3. Додай коротку вправу або запитання для дітей.

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір.

Практичність: допомагає адаптувати складну науку до віку учнів.

Результат: інфографіка «Світ мікроорганізмів».

Тема 7. Черви та молюски

Мініпроект: «Черви та молюски у природі»

Мета: навчити пояснювати учням різноманітність і роль червів та молюсків.

Інструкція:

1. Обери представників плоских, круглих, кільчастих червів і молюсків.
2. Створи постер із малюнками, короткими фактами та їх значенням для екосистеми.
3. Додай просту вправу для дітей: «Знайди роль організму у природі».

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір, маркери.

Практичність: формує навички пояснення зоології дітям.

Результат: постер «Черви та молюски у природі».

Тема 8. Членистоногі та їх класи

Мініпроект: «Мій світ членистоногих»

Мета: навчити пояснювати різноманітність членистоногих та їх значення.

Інструкція:

1. Обери представників ракоподібних, павукоподібних і комах.
2. Створи інфографіку або модель із характеристиками, екологічною роллю та прикладами застосування знань у школі.
3. Додай цікаве запитання для дітей для практичного спостереження.

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір, маркери.

Практичність: формує навички інтеграції зоологічних знань у навчальний процес.

Результат: постер або інфографіка «Мій світ членистоногих».

Тема 9. Хордові: риби, земноводні та рептилії

Мініпроект: «Вивчаємо риб, земноводних та рептилій»

Мета: навчити пояснювати будову та екологічну роль хордових для дітей.

Інструкція:

1. Обери 1–2 види риб, земноводних та рептилій.

2. Створи схему або постер із їхньою будовою, середовищем існування та охороною.
3. Додай короткі питання для дітей: «Як ці тварини впливають на природу?»

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір.

Практичність: розвиває вміння адаптувати знання для шкільної програми.

Результат: постер або презентація «Вивчаємо хордових».

Тема 10. Птахи та ссавці

Мініпроект: «Птахи та ссавці у моєму регіоні»

Мета: навчити пояснювати особливості птахів і ссавців та їх роль у природі.

Інструкція:

1. Обери місцеві види птахів і ссавців.
2. Створи постер із малюнками, описом будови, звичок та охорони видів.
3. Додай вправу для дітей: «Впізнай тварину за описом».

Матеріали: Canva, PowerPoint, папір, маркери.

Практичність: формує навички проведення природознавчих міні-досліджень.

Результат: постер або презентація «Птахи та ссавці у моєму регіоні»

7. Тренінг з дисципліни «Основи природознавства»

Виконання завдань тренінгових занять сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти цілісного розуміння природознавства як навчальної дисципліни, розвитку навичок наукового мислення, аналітичних умінь та педагогічної культури.

Завдання тренінгу полягає у поетапному опануванні здобувачами теоретичних і практичних аспектів природознавчих знань – від усвідомлення структури Всесвіту та основ картографії до дослідження рельєфу, води, атмосфери, рослинного та тваринного світу, а також адаптації цих знань для навчання молодших школярів.

Тренінг складається з чотирьох навчальних занять, зміст яких реалізується послідовно.

У процесі виконання тренінгових завдань здобувачі набувають досвіду спостереження, дослідницької та комунікативної діяльності, розвивають здатність критично осмислювати природні явища, працювати в команді та адаптувати наукові знання для навчання дітей.

Реалізація тренінгу забезпечує формування готовності майбутніх учителів початкової школи до впровадження природознавчих досліджень у навчальний процес, інтеграції наукових підходів у педагогічну практику та ефективної презентації результатів своєї роботи.

Тренінгове заняття 1. Земля та Всесвіт; План і карта

Мета: сформуванню розуміння структури Всесвіту, рухів Землі, а також основ картографії; навчити пояснювати астрономічні та географічні явища дітям.

Тренінгові завдання:

1. «Мозковий штурм: Навіщо дітям знати про Сонячну систему?» – колективне формулювання ролі астрономічних знань у навчанні молодших школярів.
2. «Моя Сонячна система» – створення паперової, цифрової або 3D-моделі з позначенням Землі, Сонця, Місяця, демонстрацією обертання Землі та руху навколо Сонця.
3. «Мій перший план місцевості» – складання плану обраної території (школа, парк, район) із умовними позначеннями, масштабом і азимутом, та розробка короткої вправи для учнів.

Очікувані результати: здобувач розуміє астрономічні явища та принципи картографії, вміє пояснювати їх дітям і створювати наочні моделі.

Тренінгове заняття 2. Літосфера, рельєф, гідросфера та атмосфера

Мета: навчити досліджувати поверхню Землі, рельєф, воду та атмосферні явища, пояснювати їх дітям.

Тренінгові завдання :

1. «Форми рельєфу навколо мене» – спостереження та створення схеми рельєфу (малюнок, колаж або цифрова карта).
2. «Колообіг води у природі» – створення інфографіки або схеми з поясненням хмар, опадів та вітру.
3. «Просте прогнозування» – розробка вправи або міні-експерименту для учнів для спостереження погоди.

Очікувані результати: здобувач вміє пояснювати рельєф, колообіг води, основи метеорології і адаптувати знання для дітей.

Тренінгове заняття 3. Рослинний світ та прості тварини

Мета: навчити пояснювати будову рослин, основні групи безхребетних та їх значення для природи; формувати навички адаптації знань для дітей.

Тренінгові завдання:

1. «Мій ботанічний мінісад» – створення постера або презентації з органами рослин, їхніми функціями та порадами для дітей щодо охорони рослин.
2. «Світ мікроорганізмів» – створення інфографіки про амебу, інфузорію та евглену з вправами для дітей.

Очікувані результати: здобувач може пояснювати будову рослин і найпростіших, інтегруючи знання у навчальні заняття для молодших школярів.

Тренінгове заняття 4. Багатоклітинні тварини: черви, молюски, членистоногі, хордові, птахи та ссавці

Мета: навчити пояснювати різноманітність тварин, їхню екологічну роль і використання знань у навчанні дітей.

Тренінгові завдання:

1. «Черви, молюски та членистоногі навколо нас» – створення постера або інфографіки з характеристиками, екологічною роллю та вправою для дітей.
2. «Вивчаємо хордових, птахів і ссавців» – створення схеми або постера з будовою, середовищем існування та охороною видів; розробка запитань або вправ для учнів.

Очікувані результати: здобувач може пояснювати різноманітність тварин, їх значення та інтегрувати знання у шкільні досліди та заняття.

8. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристичної бесіди, частково-пошуковий метод, метод демонстрації, метод опитування, тестування, інтерактивні методи (робота у групах, дебати, «мозковий штурм», метод кейсів, бесіди тощо), мікрОВикладання, виконання практичних вправ та тренінгових завдань.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

В процесі вивчення дисципліни «**Основи природознавства**» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 1;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 2;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Основи природознавства**» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання*	Модульний контроль 21	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на кожному практичному занятті з тем 1–5	Модульна контрольна робота охоплює тестові завдання (25 тестів по 2 бали кожен – 50 балів всього) та теоретичне питання (50 балів) (теми 1-5). **	Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на кожному практичному занятті з тем 6–10	Модульна контрольна робота охоплює тестові завдання (25 тестів по 2 бали кожен – 50 балів всього) та теоретичне питання (50 балів) (теми 6-10). **	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконані завдання	Екзамен охоплює тестові завдання (25 тестів по 2 бали кожен – 50 балів всього) та теоретичне питання (50 балів) (теми 1-10). ***

* Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0». Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

** Оцінювання теоретичних питань модульного контролю відбувається відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді.

*** Оцінювання теоретичних питань екзамену відбувається відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді.

Оцінювання поточного опитування під час практичного заняття відбувається в обсязі 100 балів: 50 балів – за відповіді на питання для обговорення, 50 балів – за виконання практичного завдання. Оцінка за питання для обговорення виставляється відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді; за виконання практичного завдання – таблиці критеріїв оцінювання виконання практичного завдання під час поточного оцінювання.

Таблиця критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді

Бали / Критерій	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
1. Повнота відповіді (усна/письмова)	Відсутня відповідь або повністю не за темою	Дуже коротка, уривчаста, не розкриває питання	Лише часткове розкриття теми, значні пропуски	Тема загалом розкрита, однак бракує важливих аспектів	Відповідь майже повна, охоплено основні аспекти	Повна, вичерпна відповідь із висвітленням усіх аспектів
2. Точність і правильність викладу (усного/письмового)	Повністю неправильна відповідь	Переважають грубі помилки	Значні неточності та спотворення понять	Загалом правильно, але є деякі неточності	Майже без помилок, є поодинокі неточності	Абсолютна правильність, наукова точність
3. Логічність і послідовність викладу (усного/письмового)	Виклад хаотичний, без зв'язку	Логіка майже відсутня, уривчастість	Послідовність мало виражена, важко простежити логіку	Є логіка, але виклад непослідовний	Логічний виклад, незначні порушення послідовності	Чітка структура, логічна й послідовна відповідь
4. Глибина	Не виявляє	Поверхнєве	Обмежене	Часткове	Достатнє	Глибоке

<i>розуміння</i>	розуміння	розуміння	пояснення, без глибини	пояснення причинно-наслідкових зв'язків	розуміння, пояснення із прикладами	розуміння, узагальнення, системне пояснення
5. <i>Аргументованість відповіді (усної/письмової)</i>	Відсутні аргументи	Аргументів мало, вони непереконливі	Аргументів достатньо, але без підтвердження	Аргументи є, але не завжди переконливі	Аргументована відповідь із прикладами	Сильна аргументація з прикладами, доказами, посиланнями
6. <i>Застосування теорії на практиці (усне/письмове обґрунтування)</i>	Відсутнє	Немає прикладів, лише абстрактні твердження	Наведено приклади, але недоречні	Доречні приклади, але неповні	Практичні приклади доречні та різноманітні	Теорія застосована вдало, наведено яскраві й різноманітні приклади
7. <i>Термінологічна грамотність (усна/письмова)</i>	Термінологія відсутня або неправильна	Використання термінів із значним помилками	Використання частково правильних термінів	Використання більшості термінів правильно, але з помилками	Коректне використання термінів, незначні неточності	Абсолютне володіння професійною термінологією
8. <i>Комунікативні навички (усні/письмові)</i>	Відповідь відсутня	Мовлення/стиль незрозумілі	Мовлення/стиль малозрозумілі, є труднощі у сприйнятті	Загалом зрозуміло, але не завжди чітко	Коректне використання термінів, незначні неточності	Абсолютне володіння професійною термінологією
9. <i>Самостійність мислення (усна/письмова)</i>	Відсутні власні думки	Лише відтворення матеріалу	Мінімальні спроби власного аналізу	Є окремі власні судження	Помітна самостійність, власні узагальнення	Високий рівень самостійності, оригінальні ідеї
10. <i>Вміння усно відповідати на додаткові запитання / вміння давати письмові пояснення</i>	Не відповідає	Відповідає зі значними труднощами	Відповідь неповна, з помилками	Загалом відповідає, але з паузами чи неточностями	Відповіді повні, впевнені	Відповідає впевнено, швидко й правильно на всі запитання

Таблиця критеріїв оцінювання виконання практичного завдання під час поточного оцінювання

Бали/Критерій	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
1. <i>Відповідність темі та меті</i>	Завдання не пов'язане з темою	Дуже слабка відповідність	Часткова відповідність, мета не розкрита	Загалом відповідає, але є неточності	Відповідає темі з дрібними відхиленнями	Повністю відповідає темі, мета реалізована
2. <i>Використання цікавих методів та прийомів</i>	Не використано	Є лише згадка без реалізації	Використано фрагментарно	Реалізовано, але неефективно	Використано вдало, проте не повністю	Цікаві методи та прийоми інтегровано гармонійно
3. <i>Чіткість і зрозумілість виконання завдання</i>	Незрозуміле	Дуже складне / нечітке	Частково зрозуміле	Зрозуміле, але потребує уточнень	Переважно чітке й доступне	Абсолютно зрозуміле, логічно структуроване
4. <i>Методична</i>	Необґрунтована	Дуже слабка	Частково	Є доцільність,	Методично	Повністю

доцільність	не	методично	обґрунтоване	але не повна	виправдане з незначними похибками	методично обґрунтоване
5.Відповідність результатам навчання	Зв'язок відсутній	Мінімальний зв'язок	Часткове співвідношення	Забезпечує досягнення окремих результатів	Відповідає більшості результатів	Спрямоване на досягнення всіх результатів
6.Дидактична цінність	Не має навчальної цінності	Дуже низька	Обмежена	Має певну цінність	Висока дидактична цінність	Максимальна навчальна та виховна користь
7.Практична реалізація	Неможливо реалізувати	Реалізація формальна	Реалізація часткова	Може бути проведене, але з труднощами	Може бути успішно реалізоване	Легко реалізується, ефективно в практиці
8.Комунікативне оформлення	Відсутнє / незрозуміле	Дуже низький рівень	Низький, нечіткі формулювання	Достатньо зрозуміло, але сухо	Виразно, грамотно, логічно	Вільна, професійна, комунікативна, точна подача
9.Самостійність	Відсутня	Мінімальна	Часткова, з опорою на готові зразки	Виконано переважно самостійно	Висока самостійність	Повністю авторський, творчий підхід
10.Рефлексія	Відсутня	Дуже поверхова	Часткова, неповна	Є, але без аналізу	Усвідомлена, з аналізом недоліків	Глибока, аналітична, із висновками щодо вдосконалення

Оцінка за виконання завдань тренінгу – 100 балів. Під час тренінгових занять здобувач вищої освіти виконує сумарно 10 тренінгових завдань, розподілених на весь відведений для тренінгів час. За кожне тренінгове завдання здобувач вищої освіти може отримати 10 балів. Оцінювання виконання завдань тренінгу відбувається відповідно до таблиці критеріїв оцінювання виконання завдань тренінгу.

Таблиця критеріїв оцінювання виконання завдань тренінгу

Бали/ Критерій	0 балів	1 бал	2 бали
1. Розуміння змісту завдання	Відсутнє розуміння суті завдання	Завдання виконане частково, окремі аспекти не розкриті	Здобувач вищої освіти повністю зрозумів завдання, чітко і правильно відобразив його суть
2. Аргументованість і обґрунтованість виконання	Аргументація відсутня або невідповідна	Наведено загальні міркування без глибокого обґрунтування	Відповіді/рішення підкріплені фактами, прикладами, логічними доказами
3. Креативність і практична спрямованість	Відсутня новизна, рішення не мають практичної цінності	Ідеї загальні, частково практичні	Запропоновані оригінальні, реалістичні й практично застосовувані ідеї
4. Якість презентації результату (усної чи письмової)	Результат поданий хаотично, незрозуміло	Є недоліки у структурі чи подачі, але загалом зрозуміло	Результат представлений структуровано, логічно, зрозуміло

5. Співпраця та комунікація під час групової роботи	Не співпрацює, ігнорує колективну діяльність	Бере участь, але з посереднім внеском у групову роботу	Активно взаємодіє з командою, підтримує дискусію, враховує думки інших
---	--	--	--

Оцінювання виконання завдань самостійної роботи здійснюється відповідно до таблиці критеріїв оцінювання мініпроектів-завдань для самостійної роботи (максимум – 10 балів за один мініпроект; як результат – 100 балів за самостійну роботу загалом).

Таблиця критеріїв оцінювання мініпроектів-завдань для самостійної роботи

Бали/ Критерій	0 балів	1 бал	2 бали
1. Відповідність темі та меті	Продукт не відповідає темі та меті	Частково відповідає, є неточності	Повністю відповідає темі, меті та очікуваним результатам
2. Структура та логіка продукту	Продукт хаотичний, без логіки	Структура є, але окремі елементи нелогічні	Продукт логічно структурований, чіткий та зрозумілий
3. Дидактична цінність / навчальний ефект	Продукт не має навчальної цінності	Частково сприяє навчальному процесу	Максимальна дидактична цінність, стимулює активне навчання
4. Візуалізація та наочність	Відсутні матеріали або наочність	Частково наочний, деякі елементи допомагають сприйняттю	Добре оформлено, візуально зрозуміло, сприяє сприйняттю
5. Креативність та практичність	Відсутні елементи креативності, продукт не практичний	Є елементи оригінальності, частково придатний для використання	Креативний, оригінальний, повністю готовий для практичного застосування

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74		D (задовільно)
60–64	“Задовільно”	E (достатньо)
35–59		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34	“Незадовільно”	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор і проєкційний екран / телевізор	1-10
2.	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій (Google Chrome/Firefox/інше)	1-10
3.	Наявність доступу до мережі «Інтернет»	1-10
4.	Персональні комп'ютери / ноутбуки	1-10
5.	Програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять в онлайн-режимі (за необхідності)	1-10
6.	Навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
7.	Інструменти Microsoft Office (Word, Power Point тощо)	1-10
8.	Ліцензійне програмне забезпечення (ОС Windows)	1-10
9.	Фліпчарт	1-10
10.	Матеріали та обладнання навчально-методичної лабораторії дошкільної та початкової освіти «WUNU kids land»	1-10

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Волощенко О. В., Козак О. П., Остапенко Г. С. Я досліджую світ : підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 1. Київ : Світич, 2021. 144 с.
2. Волощенко О. В., Козак О. П., Остапенко Г. С. Я досліджую світ : підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 2. Київ : Світич, 2021. 144 с.
3. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 1. Київ : Генеза, 2024. 144 с.
4. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 2. Київ : Генеза, 2024. 144 с.
5. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
6. Жаркова І., Мечник Л., Роговська Л., Пономарьова Л., Антонов О. Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 1. Тернопіль : Підручники і посібники, 2025. 144 с.
7. Жаркова І., Мечник Л., Роговська Л., Пономарьова Л., Антонов О. Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 2. Тернопіль : Підручники і посібники, 2025. 144 с.
8. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. Коршунова О. В., Гцщина Н. І. Я досліджую світ : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 2. Київ , 2023. 79 с.
10. Коршунова О. В., Гцщина Н. І. Я досліджую світ : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2 ч.) : Ч. 1. Київ , 2023. 73 с.
11. Мещерякова К., Хитра З. Я досліджую світ в початковій школі. Схеми і таблиці. Харків: Весна, 2021. 64 с.
12. Навчальні програми для 1-4 класів. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv>
13. Природнича освіта у початковій школі: історія, теорія, практика: навч. посіб. для вчителів початкових класів / уклад. А. М. Мартін, Н. В. Тарапака. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2023. 60 с.

14. Сухомлин Н. І. Біологія в поняттях, термінах, таблицях і схемах. Київ: “Логос-М”, 2006. 128 с.
15. Шишак А. М. Казка як засіб ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з природою. *Інноваційні процеси освітньої сфери України та країн Центральної Європи: стан, проблеми і перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 5 грудня 2024 року). Тернопіль, 2024. С. 275–278.
16. Шишак А. М. Формування інформаційно-цифрових умінь молодших школярів в умовах диджиталізації початкової освіти : дис. ... наук. ступеня д-ра філософії : 01 : 013 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2025. 337 с.
17. Я досліджую світ: таблиці та схеми природничого спрямування для 1–2 класів Нової української школи / укл. М.В. Драган. Бердичів, 2019. 46 с.